

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt Maria Blomsterqvist m. m.; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Örne anför:

1:o)

Järnvägsstyrelsen har i skrivelse den 26 februari 1923 anmält, att avlidne stationsinspektoren Per Åkesson Blomsterqvists änka Maria Blomsterqvist, född Lundgren, anhållit om pension. Styrelsen har därvid anfört i huvudsak följande:

*Pension åt
förra stations-
inspektoren
P. Å. Blom-
sterqvists
änka.*

Järnvägs-
styrelsen.

Blomsterqvist, som vore född den 8 november 1853, hade varit anställd vid Landskrona—Ängelholms järnväg som materialskrivare under tiden den 1 september 1875—31 oktober 1876, som konduktör under tiden den 1 november 1876—30 september 1879, som stationsmästare under tiden den 1 oktober 1879—31 december 1884 och som stationsinspektör under tiden den 1 januari 1885—31 december 1895, varefter han den 1 januari 1896 vid nämnda järnvägs övertagande för statens räkning övergått i statens järnvägars tjänst, där han kvarstått såsom stationsinspektör till den 1 februari 1919, då han avgått med pension. Blomsterqvist, som ej varit delägare i enskilda järnvägarnas pensionskassa, hade ej heller inträtt i annan pensionskassa eller i änke- och pupillkassa.

Enligt vad den efter Blomsterqvist upprättade bouppteckningen utvisade, hade han, som avlidit den 1 december 1922, såsom stärbhusdelägare efterlämnat änka samt en avliden dotters tre minderåriga föräldralösa barn. Behållningen i boet hade utgjort 12,881 kronor 14 öre.

Blomsterqvists avlöning vid statens järnvägar hade år 1919 beräknats efter ett arvode av 4,200 kronor per år. Hans avlöning i pensionshänseende hade alltså vid hans avgång ur tjänsten utgjort 5,040 kronor per år. För tiden efter den 1 februari 1919 hade Blomsterqvist uppburit pension med 2,352 kronor per år, motsvarande $\frac{2}{3}$ av 70 procent å 5,040 kronor. Å såväl arvodet som pensionen hade utgått dyrtidstillägg.

Då genom beslut av Kungl. Maj:ts samt 1902 och 1913 års riksdagar pensioner och fyllnadspensioner blivit tillförsäkrade den personal, som vid den s. k. Västkustbanans inköp övergått i statens järnvägars tjänst och icke tillhört någon pensionsinrättning, syntes i förekommande fall, då särskilda skäl därtill föreläge, pension böra beredas jämväl änkor och barn efter befattningshavare, tillhörande denna personal. Styrelsen tillät sig erinra därom, att riksdagen lämnat bifall till Kungl. Maj:ts i sådant hänseende till 1903, 1905, 1906, 1911, 1917 och 1918 års riksdagar avlätna särskilda propositioner rörande pensioner åt änkor och barn efter vid Västkustbanan anställda befattningshavare, vilka övergått i statens järnvägars tjänst och icke tillhört någon pensionsinrättning. Enligt de principer, som senast angivits i Kungl. Maj:ts proposition till 1918 års riksdag angående pension åt stationskarlen Petter Larsson Linds änka, skulle pensionen till änkan Blomsterqvist utgå med ett årligt belopp av 1,000 kronor, motsvarande i avrundat tal tjugu procent av 5,040 kronor, efter vilket sistnämnda belopp sökandens pension skulle enligt stadgandet i § 3 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa hava beräknats, därest hennes man varit delägare i berörda kassa.

Emellertid ville järnvägsstyrelsen erinra, att styrelsen i skrivelse den 17 mars 1922 angående pension åt avlidne lokomotivföraren vid Svartälvs järnväg J. Kjällmans änka och barn föreslagit, att pensionens belopp i berörda fall måtte bestämmas enligt en ny princip eller till belopp motsvarande vad änkan och barnen enligt gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa samt kungörelsen den 21 november 1919 med särskilda stadganden angående tillfälliga förändringar i pensionsvillkoren för statens järnvägars änke- och pupillkassa skulle hava uppburit i pension, därest nämnda reglemente och kungörelse varit för dem gällande och hänsyn ej tagits till den del av pensionen, som kunde anses härflyta av delägarnas egna bidrag, vilken del beräknades motsvara omkring två tredjedelar av hela pensionen. Skulle denna princip i nu förevarande fall tillämpas, skulle pension komma att utgå med 407 kronor, utgörande en

tredjedel av den pension, änkan Blomsterqvist skulle ägt uppbära, för den händelse hennes man varit delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa. I sin förberörda skrivelse den 17 mars 1922 hade emellertid styrelsen framhållit, att orsaken till att denna princip ej kommit till tillämpning i här ovan åsyftade fall vid beräkning av pensioner åt änkor efter befattningshavare vid den s. k. Västkustbanan vore att söka däri, att pensionerna i de flesta fall skulle, därest de beräknats i enlighet med denna princip, hava på grund av den relativt låga avlöning, befattningshavarna åtnjutit vid sin avgång ur statens järnvägars tjänst, utgjort alltför obetydliga belopp. Styrelsen, som ansåge, att pensionen jämväl i nu förevarande fall, om den skulle beräknas efter samma grunder, som föreslagits för änkan Kjällman, skulle komma att, särskilt med hänsyn till Blomsterqvists långa anställningstid vid statens järnvägar, utgå med alltför lågt belopp, funne en summa av 600 kronor, motsvarande ungefär hälften av den pension, änkan Blomsterqvist under ovan angivna förutsättning ägt uppbära, utgöra skäligen pension för henne.

På grund av vad sålunda anförts hemställer järnvägsstyrelsen, att sökanden måtte beredas en årlig pension av 600 kronor att utgå från och med den 1 januari 1923.

Mot förevarande framställning har statskontoret, som avgivit utlåtande i ärendet av den 2 mars 1923, icke funnit anledning till erinran. Statskontoret.

Jag torde få erinra, att Kungl. Maj:t i anledning av järnvägsstyrelsens ovanberörda skrivelse den 17 mars 1922 i en till riksdagen den 16 februari 1923 avlåten proposition, nr 66, hemställt, bland annat, att avlidne lokomotivföraren vid Svartälvs järnväg Johan Kjällmans änka och minderåriga barn måtte beredas pension till ett belopp, som bestämts i enlighet med omförmälda nya princip för beräkning av pensioner av ifrågavarande art. Såsom järnvägsstyrelsen framhållit, synes emellertid ett tillämpande även i nu förevarande fall av denna grundsats för pensionsbeloppets beräkning icke vara lämpligt. Med hänsyn till den långa tid — över 23 år — som stationsinspektoren Blomsterqvist varit anställd i statens järnvägars tjänst och i betraktande av att pensioner till änkor och barn efter befattningshavare vid den förutvarande Västkustbanan tidigare beräknats efter förmånligare grunder, synes det icke oskäligt, att änkan Blomsterqvist tillerkännes ett något högre pensionsbelopp än som enligt berörda nya princip skulle tillkomma henne. Den av järnvägsstyrelsen föreslagna summan, 600 kronor, synes vara väl avvägd. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, Departements-
chefen.

att till avlidne förre stationsinspektoren vid statens järnvägar Per Åkesson Blomsterqvists änka Maria Blomsterqvist,

född Lundgren, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 600 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1923 i enlighet med de grunder, som i § 6 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa.

2:o)

*Understöd åt
förra post-
föraren J. P.
Siikavuopio.*

I skrivelse den 27 februari 1923 har generalpoststyrelsen anmält, att förra postföraren Johan Petter Siikavuopio hos styrelsen gjort hemställan om tillerkännande av någon pension för sin återstående livstid. Styrelsen har anfört i huvudsak följande:

*Generalpost-
styrelsen.*

Siikavuopio hade varit anställd som postförare å den 37,2 mil, fram och åter, långa postföringslinjen Karesuando—Skibotn i Norge i det närmaste 24 år eller under tiden 1 april 1898—28 februari 1922, vid vilken senare tidpunkt postföringen å sagda linje indragits. Han hade därunder haft att fullgöra — under vintern med häst och åkdon, eljest till fots och per roddbåt — en postföringstur fram och åter varannan vecka, dragande en tid av, för varje gång, sammanlagt 7 dagar. I ersättning för denna postföring, som omfattat jämväl avlämning respektive mottagning av post utmed linjen, hade Siikavuopio uppburit under sommaren 1918 samt från och med den 1 januari 1919 ett belopp av 45 kronor per färd fram och åter eller 1,170 kronor för år, utom dyrtidstillägg. Tidigare hade ersättningen varit 35 kronor för dubbel färd eller 910 kronor för år.

Siikavuopio vore född den 15 januari 1858 och sålunda nu över 65 år gammal. Han lede av bräck, antagligen förorsakat genom det ansträngande arbetet, och skulle, enligt uppgift, dessutom hava drabbats av slaganfall. Vederbörande kommunalnämndsordförande hade intygat, att Siikavuopio, som alltid varit mindre bemedlad, levde i fattiga omständigheter. Sin ansökan om understöd hade Siikavuopio också motiverat med att han numera till följd av ålder och sjukdom vore urståndsatt att försörja sig och sin familj, bestående av hustru, en minderårig dotter och en något ofärdig son.

Generalpoststyrelsen tillåte sig erinra därom, att enligt de av Kungl. Maj:t den 20 juni 1913 och den 28 juni 1918 fastställda grunder för tilldelande av understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda i postverket eller anlåtats i dess ärenden, gällde, att understöd till belopp, motsvarande högst $\frac{2}{3}$ av senast utgående ersättning kunde tilldelas poststationsföreståndare och lantbrevbärare, som i sådan egenskap tjänstgjort minst 25 år eller, undantagsvis, under kortare tid, och som befundes vara i behov av understöd. Dessa grunder, vilka faststälts efter riksdagens hörande, medgäve icke tilldelande av understöd åt sådana postförare, som, utan att verkställa lantbrevbäring, allenast forslat post direkt mellan två eller flera postanstalter.

Emellertid hade riksdagen vid skilda tillfällen, med anledning av väckta motioner eller på grund av avlåtna propositioner, av postmedel beviljat postförare årliga understöd, nämligen år 1909 åt Anders Johan Johansson, Furusund, till belopp av 300 kronor, år 1911 åt Anders Johan Eriksson, Grinstad, till belopp av 120 kronor, år 1913 åt Olof Johansson Ferm, Bua, Örn, till belopp av 300 kronor, år 1918 åt Adolf Fredrik Lundberg, Ratan, samt åt Jonas Lilja, Dädesjö,

vardera till belopp av 200 kronor, år 1922 åt Mikael Mikaelsson, Yttervik, till belopp av 250 kronor.

Härförutom hade av riksdagen år 1919 beviljats årligt understöd av 300 kronor åt före entreprenören av posttransporterna inom Jönköpings stad Carl Gustaf Johansson.

Generalpoststyrelsen ansåge, att även Siikavuopio borde tilldelas ett årligt understöd. Av vad styrelsen hade sig bekant och i övrigt genom infordrade upplysningar inhämtat rörande de förhållanden, under vilka Siikavuopio haft att framföra posten å den över 37 mil långa ödemarkslinjen Karesuando—Skibotn och åter, Sveriges nordligaste postföringslinje utefter landets nordligaste gräns, framginge otvetydigt, att hans arbete varit av synnerligen krävande natur. Siikavuopios postfärd genom väglös ödemark, sommartiden genom myrar och över ospångade vattendrag, vintertiden genom snö och långvarigt mörker, vore en arbetsprestation i statens tjänst, som — i all synnerhet om den jämfördes med förhållandena i mer kultiverade bygder — väl kunde betecknas såsom i sitt slag en kulturbragd. Under »menföret», då isarna varken bure eller bruste, hade postens framförande av postföraren krävt alldeles särskilda personliga kvalifikationer jämte ett synnerligt nit och intresse. Att sådana egenskaper också varit till finnandes hos Siikavuopio, framginge redan av den, visserligen icke på understödsfrågans prövning inverkan omständigheten, att Siikavuopio under hela tiden för sin anställning som postförare varit bosatt 5 mil från postföringslinjens utgångspunkt, Karesuando poststation. Till de över 37 milen för varje postfärd hade sålunda kommit 10 mils fram- och återfärd till poststationen. I avgivna yttranden hade Siikavuopios förmän intygat, att icke någon som helst anmärkning mot denne förekommit från vare sig postverkets eller den korresponderande allmänhetens sida, samt livligt tillstyrkt, att Siikavuopio måtte beviljas ett åldersunderstöd av sådan storlek, att det satte honom i stånd att någorlunda bekymmerslöst fylla sina behov under återstående levnadsdagar. Även i övriga infordrade yttranden lämnades Siikavuopio goda vitsord. Postdirektionen i Norra distriktet funne med hänvisning till av vederbörande kommunalnämndsordförandes intyg Siikavuopio vara i stort behov av ekonomisk hjälp och tillstyrkte en hemställan, att sökanden måtte tillerkännas ett årligt understöd av 400 kronor. Ett sådant understödsbelopp funne generalpoststyrelsen jämväl för sin del skäligt.

Under återopande av vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att Siikavuopio måtte från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av 400 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 12 mars 1923 tillstyrkt bifall till Statskontoret. generalpoststyrelsens framställning.

Postförare, som icke äro att hänföra till lantbrevbärare, äro, såsom Departements-
generalpoststyrelsen framhållit, icke berättigade till pension eller under-
stöd. När sådana personer i undantagsfall beviljats understöd av stats-
medel, har detta varit att tillskriva särskilda omständigheter, såsom
olycksfall under tjänsteutövning eller lång anställningstid under svåra
chefen.

och krävande förhållanden. I det nu förevarande fallet synas mig sådana särskilda starka skäl för tilldelande av understöd vara för handen. Jag vill därför tillstyrka bifall till den gjorda framställningen och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre postföraren Johan Petter Siikavuopio må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av 400 kronor, att utgå av postmedel.

Till vad departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.
